

Asia: LVM/2394/03/2017

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys

Yleiset kommentit hallituksen esityksestä

-

Yleisperustelut

Esitysluonnoksen mukaan yhtiö pystyisi parhaimmillaan kehittämään toimintaansa ja prosessejaan sekä investoimaan uudessa rakenteessa varsin tehokkaasti yrityksen ulkopuolisen rahoituksen suomien uusien mahdollisuuksien kautta ja hyödyntäen osakeyhtiömallissa toimimisen luomaa notkeutta ja reaktiokykyä. Finnpilot Pilotage Oy on ollut erityistehtävayhtiö vuodesta 2011. Aikaisemmin viranomaistehtävänä hoidettu luotsaustoiminta on pysytty onnistuneesti toteuttamaan osakeyhtiömuodossa hoidettavana julki-sena tehtävänä. Osakeyhtiö on kyennyt tehostamaan toimintaansa niin hankintojen, kun henkilöstö- ja kalustoresurssien osalta ja samalla nostamaan palvelutasoaan ja asiakas- ja henkilöstötyytyväisyyttä. Tuotetun luotsauspalvelun hinta on kansainvälisesti vertailtuna maltillisella tasolla. Muutoksen edellytyksenä on johdon sitoutuminen muutostavoitteiden saavuttamiseen, toiminnan taloudellinen läpinäkyvyys ja organisaation nykytoimintojen aito, kriittinen arviointi.

Toteutettavalla yhtiöittämisellä todetaan edistettävän liikenteeseen liittyvän tiedon hyödyntämistä erityisesti yksityisellä sektorilla uusien digitaalisten palveluiden kehitystyön tukena. Finnpilot katsoo, että yhtiöittämisellä tavoiteltava tiedon laajempi hyödynnettävyys on yksi muutoksen tärkeimpiä tavoitteita, johon kuitenkin päästään ainoastaan, jos yhtiön tietovarantoja aidosti avataan muille toimijoille ja näin mahdollistetaan nykyisin hyvin rajoitetussa käytössä olevan tiedon hyödyntäminen suomalaisen yhteiskunnan kehittämiseen. Tämä edellyttää, että yhtiö esitetysti tarjoaa liikenteenohjauksessa käytettävää ja toiminnan puitteissa syntyvää tietoa laaja-alaisesti liikenteen toimijoiden käyttöön.

Esityksen mukaan valtion liikenteenohjausyhtiö tarjoaisi luotettuja tiedon digitointi-, muokkaus-, anonymisointi- ja agentuuripalveluja, erilaisia tietotuotteita sekä toimijariippumattomia alustaratkaisuja sekä muita teknisiä ratkaisuja liikenteen ekosysteemin arvoverkon toimijoille. Esityksessä todetaan, että osa-keyhtiön uutta liiketoimintaa on arvioitu voivan muodostua noin 10 prosenttia konsernin liikevaihdosta vuonna 2022. Finnpiilot korostaa, että erityistehtävayhtiön tulisi keskittyä palveluihin, joita ei luonnollisesti muodostu liikennemarkkinoille. Erityistehtävayhtiön ei tule tuottaa palveluja, joista yritykset voisivat luoda kaupallista toimintaa.

Perustettavan osakeyhtiön katsotaan antavan joustavat lähtökohdat kehittää uusia maksullisia lisäpalveluja asiakastarpeiden pohjalta. Esitettyä uutta erityistehtävayhtiötä yhtiömuodoltaan vastaavan Finnpiilot Pilotage Oy:n oikeus tarjota palveluja on tarkkarajaisesti määritelty luotsauslaissa (940/2003). Yhtiön toimintaa on seurattu tiiviisti palveluntarjonnan osalta. Suomalaisten erityistehtävayhtiöiden oikeus tarjota palveluja, joita kilpailluilla markkinoilla toimivat yhtiöt jo tarjoavat tai voivat tarjota, tulisi olla samalla tasolla laissa rajoitettu. Hallituksen esityksen luonnoksen linjaus siitä, että yhtiöön kohdistuvan toimialalainsäädännön sekä yhtiön omistajaohjauksen kautta synnyttävillä strategisilla tavoitteilla vaikutetaan siihen, ettei yhtiölle synny markkinahäirikön asemaa onkin Finnpiilotin mielestä merkittävä, koska esityksen mukaisesti erityistehtävayhtiön ei tule kilpailla yksityisten toimijoiden kanssa, vaan edesauttaa toiminnallaan yksityisen sektorin palveluntarjonnan kehittymistä.

Yksityiskohtaiset perustelut

-

Lakiehdotukset

Laki Liikenneviraston liikenteenohjaus- ja hallintapalveluiden muuttamisesta osakeyhtiöksi

-

Laki aluevalvontalain muuttamisesta

-

Laki alusliikennepalvelulain muuttamisesta

-

Laki liikenteen palveluista annetun lain muuttamisesta

Luonnoksessa esitetään lakiin liikenteen palveluista lisättävän uusi II A osa, jonka 2 luvussa, Liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan tiedonhallinta, pykälässä 4 todetaan, että liikenteen ohjaus- ja hallintapalvelun tarjoajan on liike- ja ammattisalaisuuden estämättä luovutettava viranomaiselle tai muulle laissa säädettyä tehtävää hoitavalle sellaisia tietoja, jotka ovat välttämättömiä sille laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Luonnoksen mukaan tiedot luovutetaan maksutta rajapinnan kautta tai muutoin sähköisesti. Laissa säädettyä tehtävää hoitavana yhtiönä Finnpiilot pitää tätä linjausta kannatettavana ja toivoo, että muutoksen toteutuessa uudella erityistehtävayhtiöllä on riittävät resurssit linjauksen toteuttamiseen.

Laki meripelastuslain muuttamisesta

-

Laki rautatielain muuttamisesta

-

Muut esitykseen sisältyvät lakiehdotukset

Esitysluonnoksen mukaan perustettava erityistehtävä yhtiö jatkaa nykyistä toimintaansa ja seuraa luotsaustoimintaa ja ilmoittaa välittömästi Liikenteen turvallisuusvirastolle havaitsemistaan poikkeamista, jotka koskevat luotsinkäyttövelvollisuuden noudattamista, luotsin ohjauskirjan, linjaluotsinkirjan ja erivapauden käyttöä sekä luotsauspalvelujen tarjoamista. Finnpiilot pitää hyvänä luotsaustoiminnan lainmukaisuuden ja laadun varmistamiseen tähtävää seurantaa. Esitysluonnoksen toteutuessa erityistehtäväyhtiö valvoo toisen erityistehtäväyhtiön toimintaa ja raportoi poikkeamista viranomaiselle. Toiminnan vaatimuksenmukaisuuden valvonta on tärkeä osa turvallista meriliikennejärjestelmää ja siten myös uuden erityistehtäväyhtiön toimintaa tulisi seurata ja poikkeamista raportoida toimivaltaiselle viranomaiselle. Finnpiilot toimittaa kaikki oman toimintansa ohessa tekemät havainnot alusliikennepalveluiden toimintapoikkeamista Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Voimassa olevan luotsauslain mukaisesti Liikenteen turvallisuusviraston on toimitettava teknisen käyttöyhteyden avulla VTS-viranomaiselle ajantasaiset tiedot luotsin ohjauskirjoista, linjaluotsinkirjoista, erivapauksista ja poikkeuksista luotsinkäyttövelvollisuudesta. Luonnoksessa VTS-viranomainen on korvattu alusliikennepalveluntarjoajalla. Finnpiilot ei tällä hetkellä saa tietoja luotsin ohjauskirjoista teknisen käyttöyhteyden avulla vaan joutuu tiedot halutessaan keräämään ne Liikenteen turvallisuusviraston paperisista ohjauskirjoista. Finnpiilot esittää, että tulevaisuudessa myös sillä olisi oikeus saada tietoja luotsien ohjuskirjoista teknisen käyttöyhteyden kautta Liikenteen turvallisuusvirastolta.

Muita huomioita ja kommentteja

Muut mahdolliset huomiot

-

Sonninen Sanna
Finnpilot Pilotage Oy